

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΟΝΟΜΑ: _____ **Βαθμός**
ΗΜ/ΝΙΑ: _____ / 1/ 2025 **ΤΜΗΜΑ:** _____ 😊 **%**

Α' Ομάδα

A.1. Να γράψετε τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα από το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, ανάλογα με το περιεχόμενό της. (/10 μονάδες)

- α. Στο χώρο της έγγειαυ ιδιοκτησίας, το οθωμανικό δίκαιο δε διέφερε σημαντικά από το βυζαντινορωμαϊκό, το οποίο υιοθέτησε το ελεύθερο ελληνικό κράτος.
- β. Η απουσία βαριάς βιομηχανίας στην Ελλάδα περιόριζε το ενδιαφέρον για εκμετάλλευση του υπεδάφους.
- γ. Οι αλυκές αποτελούσαν πηγή σημαντικών δημοσίων εσόδων κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα για την Ελλάδα.
- δ. Η Ελλάδα, στις περιορισμένες διαστάσεις της του 19^{ου} αιώνα, είχε ικανοποιητικές ποσότητες κοιτασμάτων.
- ε. Στη Στερεά Ελλάδα, ένα σημαντικό τμήμα των εθνικών γαιών, που δεν ήταν υπό τον έλεγχο των επαναστατών στο τέλος του πολέμου, πέρασαν άμεσα στα χέρια ιδιωτών.

A.2. Να αναπτύξετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: (/15 μονάδες)

- α. «σκωρίες»
- β. «εθνικές γαίες».
- γ. ελληνικό «ισοζύγιο πληρωμών».

B.1. Να αναφερθείτε στην **ανάπτυξη** που γνώρισε η **ελληνική ναυτιλία** κατά τη διάρκεια του 18^{ου} αιώνα και πριν από το ξέσπασμα της Ελληνικής Επανάστασης (1821). (/15 μονάδες)

B.2. Να αναφερθείτε στις μετακινήσεις των Ελλήνων μέσα και έξω από την Ελλάδα την περίοδο μετά την Επανάσταση. (/10 μονάδες)

Β' Ομάδα

1. ☒ Ζωγράφου: Ι. Χρυσίππου 1, ☎ 210 7488030 & ΙΙ. Ξηρογιάννη 10, ☎ 210 7488180
2. ☒ Χολαργός: Φανερωμένης 13, ☎ 210 6536551
3. ☒ Αγία Παρασκευή: Ευεργέτου Γιαβάση 9, πλατεία Αγ. Παρασκευής, ☎ 210 6000031

Γ.1. Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο του παρακάτω κειμένου και σε συνδυασμό με τις γνώσεις σας, να αναφερθείτε στην **ίδρυση**, την **εξάπλωση** και τις **δραστηριότητες** της Εθνικής Τράπεζας, περιγράφοντας τι ίσχυε σχετικά με το προνόμιο έκδοσης χαρτονομίσματος (**εκδοτικό δικαίωμα**) στη χώρα, μέχρι το 1927. (/25 μονάδες)

Κείμενο:

[Οι προσπάθειες σύστασης τραπεζικού συστήματος στην Ελλάδα ξεκίνησαν ήδη από τα τέλη του 1828]. Φτάνοντας στη χώρα ο Καποδίστριας, διορίζει το Γεώργιο Σταύρο στην *Τριμελή επί της Οικονομίας Επιτροπή* [...] Ο Όθωνα θα τον διορίσει μέλος του *Ελεγκτικού Συνεδρίου*, πρόεδρος του οποίου ήταν ο Arthémond Regny, έμπειρος Γάλλος οικονομολόγος, ο οποίος έχει έρθει στην Ελλάδα με φροντίδα του Εϋνάρδου για να βοηθήσει στην οργάνωση των οικονομικών της Ελλάδας. Λόγω της διστακτικότητας του Όθωνα να ιδρύσει τραπεζικό οργανισμό, ο Εϋνάρδος στέλνει χρήματα στους Regny και Σταύρο, οι οποίοι ιδρύουν ένα *προεξοφλητικό γραφείο*, γνωστού και ως «*Τράπεζα Εϋνάρδου*». Το γραφείο αναλάμβανε την παροχή μικρών πιστώσεων. Η επιτυχία του γραφείου θα ωθήσει τον Όθωνα να ξεπεράσει τους δισταγμούς του και να υπογράψει τελικά, στις 30 Μαρτίου του 1841, το διάταγμα **ίδρυσης** της Εθνικής Τράπεζας.

Σύμφωνα με τους ιδρυτικούς νόμους του 1841 της Εθνικής Τράπεζας, προβλεπόταν το **δικαίωμα έκδοσης τραπεζογραμμάτων** ως αποκλειστικού προνομίου της σε ολόκληρη την επικράτεια για 25 χρόνια. Το διάστημα αυτό παρατάθηκε επανειλημμένως έως το 1927, οπότε η Εθνική παραιτήθηκε του εκδοτικού της προνομίου, το οποίο μεταβιβάστηκε στη νεοϊδρυθείσα *Τράπεζα της Ελλάδος*, που άρχισε να λειτουργεί τον Μάιο του 1928. Στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα λειτούργησαν στην Ελλάδα τρεις ακόμα εκδοτικές τράπεζες για περιορισμένα χρονικά διαστήματα και σε συγκεκριμένες περιοχές της χώρας. Η *Ιονική Τράπεζα* από το 1864 έως το 1920, η *Προνομιούχος Τράπεζα Ηπειροθεσσαλίας* από το 1880 έως το 1899 και η *Τράπεζα Κρήτης* από το 1899 έως το 1919. [...] Από όλες τις τράπεζες που απέκτησαν εκδοτικό προνόμιο στην Ελλάδα, η Εθνική Τράπεζα το διατήρησε για το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Κατά την περίοδο 1869-1890 το τραπεζικό σύστημα της χώρας αντιμετωπίζει συνεχείς και έντονες οικονομικές κρίσεις, που οφείλονται στις εξελίξεις των εθνικών θεμάτων καθώς και στις διακυμάνσεις της παραγωγής και της τιμής της σταφίδας, η οποία αποτελεί το κύριο εξαγωγικό προϊόν της χώρας. Για την αντιμετώπιση των κρίσεων και την κάλυψη των χρηματικών τους αναγκών οι κυβερνήσεις καταφεύγουν στην Εθνική Τράπεζα για τη χορήγηση δανείων. Αν και το κράτος απορροφά το μεγαλύτερο μέρος των **δραστηριοτήτων** της, η Τράπεζα κατορθώνει να επεκτείνει, την περίοδο αυτή, τις εμπορικές της δραστηριότητες και ενισχύει την εκτέλεση μεγάλων παραγωγικών και εκπολιτιστικών έργων.

Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας, φ. 128:

«*Η πορεία από το 1841*», σελ. 15 κ. εξ. , Εκδόσεις Εθνικής Τραπεζης της Ελλάδος, Αθήνα, 2014.

Δ1. Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των παρακάτω πηγών και τις ιστορικές σας γνώσεις

α) να παρουσιάσετε τις συνθήκες και τον τρόπο με τον οποίο επιβλήθηκε Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος στην Ελλάδα στο τέλος του 19ου αι.

β) να αναφερθείτε στον βασικό στόχο του ΔΟΕ καθώς και στο γενικότερο ρόλο που διαδραμάτισε

και γ) να επισημάνετε τις συνέπειες της επιβολής του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου στην εθνική οικονομία

ΠΗΓΗ 1

Ο Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος

Αποτέλεσμα του ελληνοτουρκικού πολέμου του 1897 υπήρξε και η επιβολή στην Ελλάδα Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου ... Η Ελληνική κυβέρνηση μετά την ήττα, τον Ιούλιο του 1897, κατέβαλε ύστατες προσπάθειες να συμβιβαστεί με τους δανειστές και να αποτρέψει τον έλεγχο. Πρώτα ο διευθυντής της Εθνικής Τράπεζας Στ. Στρέιτ και στη συνέχεια ο Α. Συγγρός ανέλαβαν τις διαπραγματεύσεις με τους εκπροσώπους των ομολογιούχων, αλλά χωρίς επιτυχία ... Η επίσημη ονομασία του οργανισμού, που ουσιαστικά ανέλαβε τη διαχείριση της Ελληνικής οικονομίας ήταν αρχικά Διεθνής Επιτροπή Ελέγχου. Ο όρος αυτός «όζων δουλείας» αντικαταστάθηκε ύστερα από ένα χρόνο με τον όρο Διεθνής Οικονομική Επιτροπή (Δ.Ο.Ε.) αλλά στη συνείδηση όλων και στην ιστορία έμεινε η λέξη Έλεγχος, γιατί αυτό ήταν στην πραγματικότητα. ... Ο οικονομικός έλεγχος που επιβλήθηκε στην Ελλάδα ήταν ιδιαίτερη βαρύς, αλλά αποβλέποντας πάντα στο συμφέρον των ομολογιούχων, είχε και ορισμένες ευνοϊκές επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία. Ο νόμος ΒΦΙΘ' (σημ: σχετικός νόμος που ψηφίστηκε από την ελληνική στις 21 Φεβρουαρίου 1898 και αφορά στην ίδρυση του Δ.Ο.Ε.) περιείχε διατάξεις που περιόριζαν την αναγκαστική κυκλοφορία και έτσι βοηθούσαν τη νομισματική σταθερότητα και τη βελτίωση της εσωτερικής αξίας της δραχμής. Επίσης με τον έλεγχο εμπεδώθηκε η ελληνική πίστη, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα συνάψεως νέων δανείων, που τα χρειάστηκε η Ελλάδα στα χρόνια που ακολούθησαν.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμ. ΙΔ', σσ. 164-165

ΠΗΓΗ 2

Η πτώχευση της Ελλάδας ως αναπόφευκτο αποτέλεσμα μιας τέτοιας δανειακής επιβάρυνσης εξανάγκασε το ελληνικό κράτος να αποδεχθεί τη μέγιστη των ταπεινώσεων, την επιβολή του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου. Η διεθνής οικονομική επιτροπή, η οποία συστάθηκε με υπόδειξη των Μεγάλων Δυνάμεων, αποτελείτο από εκπροσώπους των ξένων τραπεζών και έδρευε στο ελληνικό έδαφος, ενώ ο ρόλος της δε σταματούσε στον έλεγχο και τη διαχείριση των εσόδων του κράτους, αλλά προχωρούσε και στη βαρύνουσα γνωμάτευση για την έκδοση χρήματος, για τη σύναψη νέων δανείων και γενικά για όλα σχεδόν τα δημοσιονομικά θέματα. Οι υπερεξουσίες αυτές της διεθνούς οικονομικής επιτροπής ουσιαστικά αναιρούσαν για μεγάλο χρονικό διάστημα τις εξουσίες της ελληνικής κυβέρνησης και του Κοινοβουλίου, καθώς οι αποφάσεις του κράτους για σχεδιασμούς οικονομικής ανάπτυξης ελέγχονταν από εξωελλαδικά κέντρα, ερήμην του ελληνικού λαού. Με το τρόπο αυτό το ξένο κεφάλαιο, το οποίο την αμέσως προηγούμενη περίοδο (1850-1875) είχε εξουδετερώσει τις σποραδικές και ελάχιστα οργανωμένες προσπάθειες του εγχώριου κεφαλαίου να μπει στη σφαίρα της παραγωγής και να προχωρήσει σε βιομηχανικές επενδύσεις, αυτή την περίοδο (1875-1900) αναλαμβάνει να

1. □ Ζωγράφου: Ι. Χρυσίππου 1, □ 210 7488030 & ΙΙ. Ξηρογιάννη 10, □ 210 7488180
2. □ Χολαργός: Φανερωμένης 13, □ 210 6536551
3. □ Αγία Παρασκευή: Ευεργέτου Γιαβάση 9, πλατεία Αγ. Παρασκευής, □ 210 6000031

διεκπεραιώσει το ίδιο κάποιες λειτουργίες με προϋποθέσεις και όρους τέτοιους που θα διασφαλίζουν τα συμφέροντα και την κυριαρχία του.

Σ. Τζόκα, Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός στην Ελλάδα στα τέλη του 19ου αιώνα, σσ. 188-189